

Contribuția evreilor la viața muzicală în Timișoara în secolul XX

Lista de mai jos este un punct de plecare pentru istoria prezenței evreilor în viața muzicală din Timișoara.

Informații de la Trude Catona, Ladislau Roth, Tomi Laszlo, Annie Hammer, **Tibi Schatteles**, **Adrian Szasz**, **Auscher Robi**, **Goldi Goldenberg**, **Schlosser (Gerö) Kati**, **Iudit si Duci Cohen**. Unele date provin din *Compendiul personalităților evreiești* de Karcsi Weidmann.

A

Aczel Ervin, elevul lui Havas Lilly ; a studiat la Academia de Muzica din București și Cluj. Dirijor la Oradea. A dat concerte și la Timișoara. Dirijor la Szeged, Ungaria.

Alexander Oscar – contrabas. Israel

B

Banat Gabriel (Hirsch), 1926 Timișoara, violonist și scriitor. USA

Brauch Bruno - farmacist de profesie, muzician contrabas si tympan

Bruck Charles (Karcsi), 1911, Iosefin, Timisoara – 1995, Maine, SUA. Fiul unui macelar kosher, elev la Liceul Israelit, coleg de clasa cu Gheorghe Hammer. A studiat in Franta si la varsta de 25 de ani, a devenit vice-dirijor al orchestrei simfonice din Paris. In timpul ocupatiei naziste, si-a pierdut pozitia. A participat activ in *La Resistance*. Dupa razboi a devenit dirijor al Operei Regale Olandeze (1950-1954) si apoi (1955-1965) al filarmonicii din Strasbourg, iar in fine (1965-1970) a fost dirijorul orchestrei simfonice a radio-televiziunii franceze. In 1970 s-a mutat la Hancock, Maine, USA, fiind numit sef al faimoasei scoli de dirijori care poarta numele fondatorului sau, Pierre Benjamin Monteux (1875-1964).

In 1946, Bruck a venit in orasul sau natal si a dirijat doua sau trei concerte, intre altele cu marea pianista Monique de la Bruchollerie pe care el a adus-o la Timisoara.

C

Cilibiu Viliam, cantor

D

Deak Tamas (Deutsch Tomi), muzicolog si pianist, scriitor, traducator de opera,decedat.

E

Edelstein Eli - violonist la Orchestra Filarmonica Tel Aviv.

Eizikovits Klari, pianistă. După război a făcut studii de pian la Conservatoriul din Budapesta. A imigrat în Israel.

Eizikovits Maximilian, profesor de muzică la Liceul Israelit, Timișoara. După război, profesor la Conservatoriul din Cluj.

Engel Thomas – violonist. Africa de Sud

Erdelyi Isolda, prof. Istoria Artei

F

Feller Otto, cantor la Sinagoga din Fabric

Fellner Sulamit – pianista, participante la numeroase programe radio ca solista si in formatie de camera cu fiii ei, violonist si violoncelist.

Fischer Hugo, cantor la Sinagoga din Fabric

Fischer Samuel, dirijorul corului din Sinagoga din Fabric ; dirijorul corului *Hazamir*

Földvari Ernő, **ulterior Ernest Paldi**, pianist și dirijor. A făcut studii de pian la Budapesta. După război a fost dirijor la Opera maghiară din Cluj. A fost activ ca **dirijor la Opera din Tel Aviv**, Israel și in Elveția, unde a dat cursuri de pian.

Freund Leo, pianist solist

Freund Eva, pianista corepetitoare la Opera din Cluj ; actualmente profesoara de pian in Israel.

Friedmann Andor (1869-1926), pianist și organist la Sinagoga din Fabric

Friedmann Robi, violonist, prim-violonist la Filarmonica din Tel Aviv.

Füredi Ladislau (1928-2002) muzicolog, violonist, profesor, critic muzical. După ce a fost exclus de la Liceul Piarist, a fost elev la Liceul Israelit.

G

Györi Tibor, corepetitor si bariton specializat in interpretare de Lieduri

H

Haas Andrei, cântăreț

Halm Gustav, vioara. Israel

Havas Lilly, profesoara de pian; a predat cursuri de istoria muzicii

Hermann Gyuri, violonist. Israel

Herskovits Augusta, profesoară de pian ; a predat si jazz clasic

Hirschl Imre, muzician de jazz.

Holender Ioan (1935), cântăreț de operă, mai târziu directorul Operei din Viena

J

Junger Ervin, muzicolog și compozitor; trăiește in Israel

K

Kardos Magda, profesoară de pian cu mulți elevi care au devenit pianiști.

Katz Solomon, cantor la Sinagoga din Cetate

Klein Geza, cantor la Sinagoga din Fabric

Kohn Edit, profesoara de pian la Haifa, Israel

Kohn Ernest, cantor la Sinagoga din Fabric

Kohn ? baterist jazz

Kurtag György (1926, Lugoj -), compozitor

L

Laufer Wolfgang (1947, Timișoara – 2011, SUA), violoncelist. Tatăl lui Wolfi Laufer a fost solist în corul din Sinagoga din Fabric și corist în corul *Hazamir*. Prim-violoncelist al Orchestrei de Radio din Ierusalim ; prim-violoncelist în Filarmonia din Hamburg ; prim-violoncelist la Festivalul Wagner din Bayreuth ; violoncelist în formația de muzică clasică *Fine Arts Quartet*

P

Philipp Ella, pianistă; profesoara de pian

Philipp Judith, fiica lui Ella, pianistă, **profesoara la Conservatorul de muzica Israel, decedata.**

R

Reich Lenke, profesoară de pian. Căsătorită Novac. După război a trăit la București.

Romașcanu Stefan, violonist. Studii la Conservatorul din Budapesta. Violonist în *Orchestre Romande* de Lausanne, Elveția.

Roth Ladislau, dirijorul orchestrei Operei din Timișoara (1947 – 1960), Israel

Rubel Francisc, fagot. Israel

Russo Ioan, chirurg de profesie, muzician amator

S

Schönberger Paul, jazz, duet cu Imre Hirschl; Germania - Israel

Szekely Eva, fiica lui Szekely Jenő, violonistă. Profesoară la un Conservator de muzică în SUA.

Szekely Jenő, violonist la Filarmonica Timișoara. A predat vioară la Timișoara, apoi în SUA

Szekely (Eckstein) Vera, profesoara de pian la Facultatea de Muzica a Universitatii de Vest Timisoara,traieste in Timisoara

T

Tal Alexander (Deutel Sanyi-Lina), 1932 – 2005. A studiat vioara cu Weinberg Ibi. A ajuns in Israel la varsta de 19 ani si a fost ani de zile Konzertmeister la Filarmonica Israeliana (IPO) si dupa 1974 la Filarmonica din Amsterdam si Hilversum Radio Orkest. A fost prim violonist in Haydn Quartet si in Israel New String Quartet. Michal Tal, fiica lui, este o pianista renumita in Israel.

Vivaldi, Summer

http://www.youtube.com/watch?v=KDqea-k_oXo

Concertul de vioara nr. 2 de Bartok (inregistrat ca disc)

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=NIOPDNAWEKg#!

W

Weinberg Viorica (Ibi), Markovitsh – prim-violonistă în Orchestra Filarmonicii Timișoara

Weiss Eugen (Jenő), cantor la Sinagoga din Fabric

Weiss Ferdinand/Fredi (1932, Timisoara – 2002, Cluj) elev la Liceul Israelit Timișoara; elevul lui Philipp Ella; profesor la Academia de Muzica din Cluj; a acompaniat la pian pe Stefan Ruha, Ion Voicu, preintre altii.

Stefan Ruha, vioara, Ferdinand Weiss, pian - Kreisler

<http://www.youtube.com/watch?v=RrjBrH1pl6U>

Henryk Szeryng, vioara, F. Weiss, pian – Prokofiev

<http://www.youtube.com/watch?v=LLHcHqVRhiU>

Wertheimer A., vioara. Israel

Wiener ? prof canto

Willkovits Ekaterina, solistă la Opera din Timișoara și Cluj

Winkler Eva, violonistă - Israel

Wisinger Endre, pianist jazz

Muzicieni evrei timișoreni în viață :

Ladislau Roth, Israel; Gabriel Banat, S.U.A.; György Kurtag, Franța; Ioan Holender, Austria; Ervin Junger, Israel; Eva Szekely, SUA; Otto Feller, SUA si altii